

केंद्र पुरस्कृत एकात्मिक बाल विकास सेवा योजनेंतर्गत पूरक पोषण योजना ( आहार खर्च) हया योजनेसाठी सन २०१९ च्या हिवाळी अधिवेशनात मंजूर पुरवणी मागणीरु.२००.०० कोटी पैकी वितरणाकरीता शिल्लक रु. १२० कोटी (६०%) इतका निधी वितरीत व खर्च करण्यास मान्यता देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन  
महिला व बाल विकास विभाग  
शासन निर्णय क्रमांक: एबावि-२०१९/प्र.क्र.१६९/का-५  
नवीन प्रशासन भवन, ३ रा मजला,  
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,  
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.  
दिनांक : १७ मार्च, २०२०

**वाचा :-** (१) वित्त विभाग, परिपत्रक क्र.पूरक-२०१९/प्रक्र.११५/अर्थ-३, दिनांक ३ जानेवारी, २०२०.

(२) महिला व बाल विकास विभाग, शासन निर्णय क्र.एबावि-२०१९/प्रक्र.१६९/का-५, दि. २७.१.२०२०

**प्रस्तावना :-**

केंद्र पुरस्कृत एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना अंतर्गत पूरक पोषण आहार योजना ही राज्यातील ग्रामीण व नागरी भागात आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, नवी मुंबई यांचेमार्फत राबविण्यात येत आहे. या योजनेनुसार राज्यातील १०४ नागरी व ४४९ ग्रामीण प्रकल्पातील ६ महिने ते ३ वर्षे व ३ ते ६ वर्षे या वयोगटातील बालके, कमी वजनाची बालके, गरोदर व स्तनदा माता या लाभार्थ्यांना लाभार्थी संख्येच्या प्रमाणात गरम ताजा आहार व TMR पुरविण्यात येतो. या योजनेकरीता निधीचे प्रमाण हे केंद्र हिस्सा ५०% व राज्य हिस्सा ५०% याप्रमाणे आहे.

२. केंद्र शासनाने या योजनेसाठी सन २०१९-२० या आर्थिक वर्षाकरीता केंद्र हिस्सा ५०% (लेखाशिर्ष २२३६१९२७) रु.६०५.६०७२ कोटी व समरूप राज्य हिस्सा ५०% (लेखाशिर्ष २२३६१९३६) रु.६०५.६०७२ कोटी याप्रमाणे एकंदर रु.१२११.२१४४ कोटी इतका **APIP** मंजूर केला आहे.

तसेच, या योजनेकरीता राज्याच्या सन २०१९-२० च्या मूळ अर्थसंकल्पात एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना (आहार खर्च) याअंतर्गत **केंद्र हिस्सा** मागणी क्रमांक एक्स-१,(०८)(०३) एकात्मिक बाल विकास सेवा (आहार खर्च) केंद्र हिस्सा ५०% (कार्यक्रम), १९ आहार खर्च, संकेतांक २२३६१९२७ याखाली रु.५४८.७६ कोटी व समरूप **राज्य हिस्सा** मागणी क्रमांक एक्स-१,(०८)(०४) एकात्मिक बाल विकास सेवा (आहार खर्च) राज्य हिस्सा ५०% (कार्यक्रम), १९ आहार खर्च, संकेतांक २२३६१९२७ याखाली रु.५४८.७६ कोटी याप्रमाणे एकंदर रु.१०९७.५२ कोटी इतका निधी अर्थसंकल्पीत करण्यात आला आहे.

या योजनेवरील लाभार्थी संख्येच्या प्रमाणात गरम ताजा आहार व TMR आहारावर सन २०१९-२० या आर्थिक वर्षात रु. १५४५.३४ कोटी इतका निधी खर्च अपेक्षित आहे. तसेच सन २०१८-१९ मधील तरतुदी अभावी रु.१७२.२७ कोटी इतका निधी प्रलंबित असल्याने चालू आर्थिक वर्षातील योजनेच्या खर्चाकरीता **एकूण रु.१७१७.६२ कोटीची** आवश्यकता आहे. परंतु, या योजनेवरील सन २०१९-२० या वर्षातील खर्चाकरीता राज्याच्या अर्थसंकल्पात रु.१०९७.८२ कोटी इतकी तरतुद अर्थसंकल्पित झालेली असल्याने उर्वरित रु.६१९.८०कोटी इतका निधी अपूरा पडत होता.

त्यामुळे सदर योजनेवरील सन २०१९-२० या आर्थिक वर्षातील खर्च भागविण्याकरीता महाराष्ट्र विधानमंडळाच्या सन २०१९ च्या हिवाळी अधिवेशनात केंद्र हिस्सा ५०% (लेखाशिर्ष सांकेतांक २२३६१९२७) याखाली रु.१००.०० कोटी व समरूप राज्य हिस्सा ५०% (लेखाशिर्ष सांकेतांक २२३६१९३६) याखाली रु.१००.०० कोटी याप्रमाणे एकूण रु.२००.०० कोटी इतक्या निधीच्या पुरवणी मागणीस मान्यता देण्यात आली आहे.

या योजनेकरीता महाराष्ट्र विधानमंडळाने उपरोक्तप्रमाणे पुरवणी मागणीनुसार उपलब्ध करून दिलेल्या रु.२००.०० कोटी निधीपैकी वित्त विभागाच्या मान्यतेने रु.८०.०० कोटी (केंद्र हिस्सा ५०% व समरूप राज्य हिस्सा ५०% )इतका निधी दिनांक २७.०१.२०२० च्या शासन निर्णयान्वये आयुक्त,एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, नवी मुंबई यांना योजनेवरील खर्चाकरीता वितरीत व खर्च करण्यात आला असून आता यापैकी उर्वरित रु.१२०.०० कोटी इतका निधी (केंद्र हिस्सा ५०% व समरूप राज्य हिस्सा ५०% ) वितरीत व खर्च करण्यास मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यानुषंगाने पुढीलप्रमाणे शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

### शासन निर्णय :-

एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना (आहार खर्च) या योजनेवरील सन २०१९-२० या आर्थिक वर्षातील खर्चाकरीता महाराष्ट्र विधानमंडळाच्या सन २०१९ च्या हिवाळी (डिसेंबर) च्या अधिवेशनात मंजूर करून अर्थसंकल्पीत करण्यात आलेल्या रु.२००.०० कोटी (केंद्र हिस्सा ५०% व समरूप राज्य हिस्सा ५०%)निधीपैकी वितरणाकरीता शिल्लक असलेला रु.१२०.०० कोटी इतका निधी आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, नवी मुंबई यांना पूरक पोषण आहार या योजनेवरील सन २०१९-२० या आर्थिक वर्षातील खर्चाकरीता वितरीत व खर्च करण्यास शासन मान्यता देत आहे.

२. या शासन निर्णयान्वये पुरक पोषणांतर्गत आहार खर्च या कार्यक्रमासाठी केंद्र हिस्सा ५०%, १९ आहार खर्च-लेखाशिर्ष सांकेतांक २२३६१९२७ याखाली रु.६०.००कोटी व समरूप राज्य हिस्सा ५०% (१९ आहार खर्च,लेखाशिर्ष सांकेतांक २२३६१९३६) याखाली रु.६०.००कोटी याप्रमाणे एकूण रु.१२०.०० कोटी (अक्षरी रुपये एकशेवीस कोटी फक्त) पुरवणी मागणीन्वये उपलब्ध करून देण्यात आलेला निधी हा गरम ताजा आहार व TMR यासाठी सम प्रमाणात वितरीत करण्याची दक्षता आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, नवी मुंबई यांनी घ्यावी.

३. सदर शासन निर्णय वित्त विभाग अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक ४९/व्यय-६, दिनांक १६.३.२०२० अन्वये देण्यात आलेल्या मान्यतेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या [www.maharashtra.gov.in](http://www.maharashtra.gov.in) या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२००३१७१४४७५२०४३० असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

( ला. रा. गुजर )

सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा. मंत्री/राज्यमंत्री, महिला व बाल विकास यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ४) मा. विरोधी पक्ष नेता (विधानसभा/विधानपरिषद), विधानभवन, मुंबई.
- ५) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचे स्वीय सहाय्य, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ६) सचिव (महिला व बालविकास विभाग) यांचे स्वीय सहाय्यक, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) आयुक्त, महिला व बाल विकास, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ८) आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, नवी मुंबई.
- ९) सर्व जिल्हाधिकारी.
- १०) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद.

- ११) सर्व विभागीय उपायुक्त, महिला व बाल विकास.
- १२) सर्व महिला व बाल विकास अधिकारी, (जिल्हा परिषद).
- १३) सर्व बाल विकास प्रकल्प अधिकारी (नागरी/ग्रामीण/आदिवासी) प्रकल्प.
- १४) महालेखापाल, (लेखा व अनुज्ञेयता) (लेखापरिक्षा), महाराष्ट्र-१/२, मुंबई/नागपूर.
- १५) अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
- १६) निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी मुंबई
- १७) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
- १८) कक्ष अधिकारी, नियोजन विभाग (का.१४७२)/ वित्त विभाग (व्यय-६) मंत्रालय, मुंबई.
- १९) कक्ष अधिकारी (का-४), महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांना कळविण्यात येते की, त्यांनी एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना (आहार खर्च) या प्रयोजनार्थ सन २०१९-२० च्या खर्चाकरीता सन २०१९ च्या हिवाळी अधिवेशनात मंजूर पुरवणी मागणीन्वये उपलब्ध करून देण्यात आलेला केंद्र हिस्सा (१९ आहार खर्च, लेखाशिर्ष २२३६१९२७) याखाली रु.६०.०० कोटी व समरूप राज्य हिस्सा ( १९- आहार खर्च, लेखाशिर्ष २२३६१९३६) याखाली रु.६०.०० कोटी याप्रमाणे एकूण रु.१२०.०० कोटी (अक्षरी रुपये एकशे वीस कोटी फक्त) इतका निधी आयुक्त, एकात्मिक बाल विकास सेवा योजना, नवी मुंबई यांना BDS प्रणालीवर वितरीत करावा.
- २०) निवड नस्ती कार्या-५, महिला व बाल विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.

-----